

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Europeiska skolan i Helsingfors

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om Europeiska skolan i Helsingfors. I lagen skall finnas bestämmelser om inrättandet av Europeiska skolan och undervisningen i skolan. Skolan skall vara statlig och undervisningen skall vara uppdelad på en tvåårig förskola, femårig primärnivå och sjuårig sekundärnivå-gymnasium.

Det har uppkommit allt större behov av undervisning på många språk till följd av att Europeiska kemikaliemyndigheten inrättats i Helsingfors, det kommer utländsk arbetskraft till Finland för andra slags visstidsuppgifter och familjer som varit bosatta utomlands återvänder till Finland. Om Europeiska skolan inrättas blir det lättare att rekrytera personal från utlandet. I ett värdlandsavtal med kemikaliemyndigheten förbinder sig regeringen att stödja projektet att i Helsingfors upprätta en skola inom systemet med Europaskolor.

Europeiska skolan kommer att göra det möjligt att ordna undervisning enligt Europaskolornas utbildningsstruktur och läroplan samt att avlägga europeisk studentexamen, dvs. EB-examen i Finland. Undervisningen skall vara indelad i språkavdelningar. Statsrådet utfärdar bestämmelser om antalet språkavdelningar och deras undervisnings-språk genom förordning. Alla kan fritt söka in till skolan men i första hand antas barn till personalen vid kemikaliemyndigheten och Europeiska skolan.

I lagen föreskrivs dels om inrättandet av skolan och undervisningen i den och dels om skolans förvaltning, personal och annat som är relevant i skolans verksamhet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2008.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis	3
2.2 Den internationella utvecklingen	4
Europaskolornas struktur, undervisning och förvaltning	4
Skolor som ackrediterats till systemet med Europaskolor	5
2.3 Bedömning av nuläget	6
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	7
4.1 Ekonomiska konsekvenser	7
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	8
4.3 Samhälleliga konsekvenser	8
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	8
5.1 Beredningsskeden	9
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	9
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	9
DETALJMOTIVERING	10
1 Lagförslag	10
1 kap. Allmänna bestämmelser	10
2 kap. Undervisning	10
3 kap. Ansökan och elevintagning	11
4 kap. Elevens rättigheter och skyldigheter	12
5 kap. Bedömning av eleverna samt framsteg i studierna	14
6 kap. Stöd för lärandet	14
7 kap. Lärotider	15
8 kap. Disciplin	15
9 kap. Utvärdering samt inspektioner av skolans verksamhet	16
10 kap. Skolans förvaltning	16
11 kap. Skolans personal	17
12 kap. Särskilda bestämmelser	17
13 kap. Ändringssökande	18
14 kap. Ikraftträdandebestämmelser	18
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter	18
3 Ikraftträdande	19
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	19
LAGFÖRSLAG	20
Lag om Europeiska skolan i Helsingfors	20

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, nedan REACH-förordningen, gavs i december 2006. Genom förordningen inrättades Europeiska kemikaliemyndigheten, som är förlagd till Helsingfors enligt det beslut som Europeiska rådet fattade vid sitt extraordinarie möte i december 2003. REACH-förordningen trädde i kraft och myndigheten inledde sin verksamhet den 1 juni 2007. Bland EU:s ungefär 20 decentraliserade organ är kemikaliemyndigheten ett av de största. Personalen kommer att omfatta 400—500 personer år 2010.

Generellt sett har invandringen från andra EU-länder till Finland ständigt ökat sedan 1997. Många internationella projekt inom vetenskap, utbildning och näringsliv innebär att det till vårt land flyttar sakkunniga som har barn i skolåldern. Dessutom ökar återflyttarna i antal. I Helsingforsregionen är det en betydelsefull befolkningspolitisk trend att befolkningen med utländsk bakgrund ökar. Migrationen och det allt mer multikulturella samhället för med sig en utmaning att utveckla utbildningssystemet.

Frågan om att förbättra utbildningen så att den bättre svarar mot invandrarnas särskilda behov tas upp både i planen för utveckling av utbildning och forskning (2003—2008) och i statsrådets utbildningspolitiska redogörelse (undervisningsministeriets publikationer 2006:25). Framför allt bör utbildningen på andra stadiet bli mer flexibel samtidigt som ungdomar med olika språklig och kulturell bakgrund får utökade möjligheter till gymnasieutbildning.

I sitt program har regeringen skrivit in målet att förbättra de största stadsregionernas internationella konkurrenskraft och främja den kulturella mångfalden i huvudstadsregionen.

Kemikaliemyndigheten rekryterar personal från olika delar av Europa. Detta kombinerat med annan invandring för med sig krav på att ordna undervisning och utbildning för barn från olika länder. Den gällande lagstiftningen gör det inte möjligt att ordna undervisning enligt Europaskolornas läroplaner i Finland. Därför går det heller inte här att avlägga europeisk studentexamen, European Baccalaureate (EB). Utbildningsutbudet i huvudstadsregionen kommer inte längre om några år att motsvara behovet av och efterfrågan på utbildning på främmande språk. Det är en brist för dem som flyttar till Finland för viss tid eller permanent och också för familjer som flyttar tillbaka hit från andra europeiska länder.

Den föreslagna lagen gör det möjligt att ordna undervisning enligt Europaskolornas utbildningsstruktur och läroplaner. Syftet är också att utöka utbildningsalternativen på andra stadiet genom att möjliggöra EB-examen i Finland inom de närmaste åren. De som avlagt examen är berättigade att söka till högskolor i alla EU-länder.

Inrättandet av Europeiska skolan i Helsingfors påverkar inte rätten att söka till avgiftsfri grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998).

Avsikten är att skolan skall inleda en del av sin verksamhet på hösten 2008 och att verksamheten skall utvidgas stegvis 2008—2010. Skolan uppskattas få ca 300 elever.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Det är i princip kommunerna som skall ordna förskoleverksamhet och grundläggande utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning. Men undervisning kan också ordnas av staten eller en privat instans som har

tillstånd till det. Oberoende av utbildningsanordnaren bör bestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning och i de normer som utfärdats med stöd av den följas t.ex. i fråga om timfördelning, läroplaner, lärarbehörighet samt elevernas rätt till avgiftsfri undervisning och tillhörande tjänster.

Det är möjligt att ordna gymnasieutbildning på grundval av ett tillstånd att ordna utbildning. En utbildningsanordnare som fått tillstånd bör iaktta bestämmelserna om bl.a. timfördelning, läroplaner och lärarbehörighet i gymnasielagen (629/1998) och i de normer som utfärdats med stöd av den.

Förskoleundervisning, grundläggande utbildning och gymnasieundervisning ges i regel antingen på finska eller svenska i Finland. Enligt lagen om grundläggande utbildning och gymnasielagen kan undervisningen också ordnas på samiska, romani eller teckenspråk. I en separat undervisningsgrupp eller läroinrättning kan undervisningen ges huvudsakligen eller helt och hållet på något annat språk än de ovannämnda.

Internationell undervisning ordnas enligt de grunder för läroplaner som avses i lagen om grundläggande utbildning och gymnasielagen i statliga skolor som tillhandahåller undervisning på två språk (Helsingfors franskinska skola, Finsk-ryska skolan), inom det kommunala utbildningsväsendet och vid privata läroinrättningar. Det är möjligt att ordna undervisning enligt International Baccalaureate-systemet på grundval av ett tillstånd till särskild utbildningsuppgift som undervisningsministeriet beviljar.

Den som genomgår gymnasiets lärokurs kan delta i en studentexamen som avses i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005). Enligt 18 a § i gymnasielagen har också bl.a. den som avlagt gymnasiets lärokurs eller motsvarande lärokurs vid ett utländskt gymnasium rätt att delta i studentexamen. Studentexamen avläggs på finska eller svenska.

Finansieringen av undervisning och utbildning regleras i lagen (635/1998) och förordningen (806/1998) om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Bestämmelserna är specificerade för varje form av lagfäst utbildning, t.ex. grundläggande utbildning och gymnasium.

I den gällande lagstiftningen föreskrivs inte om någon möjlighet att ordna undervisning enligt Europaskolornas struktur och läroplaner.

2.2 Den internationella utvecklingen

Konventionen med stadga för Europaskolorna undertecknades den 12 april 1957. Den gällande stadgan är från 1994. Republikens presidents förordning om sättande i kraft av konventionen med stadga för Europaskolorna samt om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen (798/2004) trädde i kraft den 1 september 2004.

Enligt konventionen är syftet med Europaskolorna att utbilda barnen till personalen vid Europeiska gemenskaperna. Men även andra barn kan bli antagna på de villkor som bestäms av skolans styrelse.

Den första skolan inrättades i Luxemburg 1953. Det finns nu tretton skolor på olika håll i Europa. De största finns i Bryssel (tre skolor) och Luxemburg (två skolor). De hade totalt ca 20 600 elever 2006.

Europaskolornas struktur, undervisning och förvaltning

Eleverna är uppdelade på olika språkavdelningar. Skolorna följer Europaskolornas egna läroplaner som är översatta till olika språk. De nationella läroplanerna för modersmålet är anpassade till Europaskolorna. För närvarande finns det femton språkavdelningar. Allteftersom antalet medlemsländer ökar får Europaskolorna fler språkavdelningar. Den enskilda eleven har på vissa villkor rätt att få undervisning i sitt modersmål även om skolan inte har någon språkavdelning för det. Utbildningen utmynnar i European Baccalaureate-examen, som ger de utexaminerade samma rättigheter som motsvarande nationella slutexamina.

Europaskolan Bryssel II och Europaskolan i Luxemburg har finländska språkavdelningar. Skolan i Bryssel har 350 finländska elever och skolan i Luxemburg 180. Dessutom finns det 120 finländska elever på andra länders

språkavdelningar i andra skolor. Totalt finns det 650 finländska elever i Europaskolorna.

Då ett medlemsland beslutar inrätta en språkavdelning förbinder det sig också att sända ut heltidslärare efter behov. Lärarna är anställda både hos den nationella myndighet som sänder ut dem och hos Europaskolan i fråga. För närvarande har Europaskolorna i Bryssel och Luxemburg sammanlagt 21 finländska lärare och tre övriga anställda (rektor vid Bryssel I, biträdande rektor i Luxemburg och educational adviser vid Bryssel II).

Eleverna i Europaskolorna hör till tre olika kategorier. Eleverna i kategori I är barn till EU-tjänstemän eller personalen vid Europaskolorna. För dem är utbildningen avgiftsfri. Föräldrarna till eleverna i kategori II är anställda vid företag som har ingått utbildningsavtal med Europaskolorna. De betalar skolavgifter som varierar efter skola och bestäms utifrån de faktiska kostnaderna. Till kategori III kan vilka barn som helst bli antagna om skolan har rum för dem och inte behöver bilda nya undervisningsgrupper. De här eleverna betalar skolavgifter som är desamma i alla skolor. Till kategori I hör 68 procent av alla elever, till kategori II hör 6 procent och till kategori III hör 26 procent (2006). Andelen elever som hör till kategori III har minskat sedan 2002. Det beror på att intagningen har begränsats av kapacitetsskäl och att elevavgifterna höjts.

Det högsta beslutande organet är en styrelse som är gemensam för skolorna. Undervisningsministerierna i de medlemsländer som tillträtt konventionen utser egna företrädare till styrelsen. Generalsekreterarens kontor har hand om förvaltning och tillsyn. Generalsekreteraren är officiell företrädare för styrelsen. Under styrelsen lyder skolinspektörsnämnderna, en för lågstadiet, en för högstadiet och gymnasiet, samt administrativa och finansiella kommittén. Undervisningsministerierna i medlemsländerna är också representerade i de här organen. Medlemmarna i skolinspektörsnämnderna är samtidigt nationella inspektörer som dels styr och övervakar verksamheten vid sina språkavdelningar, dels har hand om den pedagogiska ledningen och utvecklingen av hela systemet med Europaskolor.

Systemet med Europaskolor genomgår för närvarande en reform. Enligt riktlinjerna kommer det troligen inte att inrättas nya Europaskolor utanför Bryssel och Luxemburg. Däremot har styrelsen fattat ett principbeslut om att utreda möjligheterna att vid sidan av dagens Europaskolor grunda nya skolor av två olika slag (typ II och III). Båda typerna av skolor skall följa Europaskolornas läroplaner. Skolorna av typ II (s.k. ackrediterade skolor) skall finnas på orter där det finns något EU-organ och skolor av typ III skall också kunna inrättas på andra orter. Det finns redan kriterier enligt vilka skolor av typ II kan ackrediteras till systemet med Europaskolor. Det skall startas pilotprojekt för skolor av typ III inom den närmaste framtiden.

Skolor som ackrediterats till systemet med Europaskolor

På orter där EU har decentraliserade organ har det hittills grundats tre skolor som huvudsakligen följer Europaskolornas läroplaner. Skolorna finns i Parma i Italien, i Dunshaughlin på Irland och i Heraklion i Grekland.

I Parma ligger Europeiska livsmedelsverket (EFSA) som enligt uppgifter från 2007 har 237 anställda. Skolan inledde sin verksamhet läsåret 2004—2005. Läsåret 2005—2006 var antalet elever 242, varav en tredjedel (71) hörde till kategori I. Skolan har tre språkavdelningar: engelska (76 elever), franska (52) och italienska (114). Förskolan har 94 elever, primärnivån 98 och sekundärnivån 50. Skolan ingår i det nationella utbildningssystemet och de italienska myndigheterna finansierar den men väntar sig att kommissionen deltar i kostnaderna åtminstone för eleverna i kategori I.

I Dunshaughlin ligger Kontoret för livsmedels- och veterinärfrågor (FVO) som enligt uppgifter från 2002 har 150 anställda. Skolan inledde sin verksamhet läsåret 2002—2003. Läsåret 2005—2006 hade skolan 29 elever, primärnivån 24 och sekundärnivån 5. Alla hör till kategori I. Än så länge har skolan inte några särskilda språkavdelningar. Eleverna har totalt åtta olika modersmål. De är integrerade i den lokala skolan på så sätt att en del av timmarna, t.ex. modersmålet och under-

visningen i andra språk samt Europalektionerna, hålls i det s.k. Europacentret. De som skall övergå till sekundärnivån får en personlig studieplan där undervisningen i vissa ämnen följer den irländska läroplanen och undervisningen i andra ämnen följer Europaskolornas läroplan. Det går inte att avlägga EB-examen, bara en irländsk slutexamen. All finansiering kommer från det irländska undervisningsministeriet. Men Irland önskar att kommissionen också ska delta i finansieringen, antingen direkt eller via FVO.

I Heraklion ligger Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (ENISA) som enligt uppgifter från 2005 har 40 anställda. Skolan, som inledde sin verksamhet läsåret 2005—2006, har 36 förskoleelever och 59 elever på primärnivån. Två av eleverna hör till kategori I. Skolan har två språkavdelningar: engelska (11 elever) och grekiska (84). Skolan är statlig och finansieras av grekiska staten.

Europaskolornas styrelse har fastställt kriterierna och procedurerna för ackrediteringen av skolor. Men styrelsen har inte än så länge fattat några beslut om rätten att ordna EB-examen.

Ackrediteringen sker i tre faser. Processen börjar med att styrelsen föreläggs ett första förslag (General Interest File) om att upprätta en ackrediterad skola. Där uttrycks ett intresse för att ordna utbildning av detta slag. Ett första förslag om Europeiska skolan i Helsingfors godkändes vid Europaskolornas styrelses möte i Lissabon i april 2007.

I följande fas föreläggs styrelsen ett dokument (File of Conformity with the Specifications for European Schooling) som visar att den planerade utbildningen stämmer överens med styrelsens bestämmelser om europeisk utbildning.

Sedan bedöms skolans verksamhetsbetingelser av Europaskolornas inspektörer. Skolan i Heraklion är nu i den här fasen.

Om inspektörerna förhåller sig positiva i sin rapport kan skolan anhålla om ackreditering hos Europaskolornas styrelse. Om anhållan godkänns ingår de nationella eller lokala myndigheterna ett fullmakts- och samarbetsavtal med Europaskolorna (generalsekretären). Skolorna i Parma och Dunshaughlin är för närvarande i den här fasen och avtalet av-

ses träda i kraft på hösten 2007 (förskolan, primärnivån och klasserna 1—5 på sekundärnivån/gymnasiet). De ackrediterade skolorna kan förhandla med kommissionen om finansiering. Som ett led i sin reform av Europaskolorna försöker styrelsen mer generellt fastställa EU:s andel i finansieringen av de ackrediterade skolorna.

Avtalet gäller en begränsad tid, två läsår. Fullmakten kan på ansökan förlängas till två därpå följande läsår. Ansökan bör innefatta ett positivt utlåtande av Europaskolornas skolinspektörsnämnd.

Inspektörerna gör årligen inspektioner för att övervaka att Europaskolorna följer avtalsvillkoren. Utifrån inspektionerna upprättar de en redogörelse som generalsekretären presenterar för styrelsen. Styrelsen beslutar förlänga eller dra in fullmakten.

2.3 Bedömning av nuläget

Kemikaliemyndighetens personal och annan internationell arbetskraft flyttar till Finland samtidigt som de s.k. återflyttarna ökar. Det ställer krav på att utveckla utbildningen både kvantitativt och kvalitativt. Utbudet på internationell utbildning bör bli mer allsidigt, framför allt i fråga om alternativa läroplaner och examina samt språkval. Även ungdomar med olika språklig och kulturell bakgrund bör få utökade möjligheter till gymnasieutbildning och slutexamen.

I huvudstadsregionen tillhandahålls komplett undervisning på engelska, tyska och franska. Skolorna i regionen har kapacitet att i någon mån ta emot ett ökande antal elever. Men ett tillskott på 200—300 elever till följd av att kemikaliemyndigheten inrättats är så stort att skolorna i slutet av decenniet inte längre kommer att kunna erbjuda alla behövande en elevplats. Den engelska gymnasieutbildningen (IB) har sparsamt med nybörjarplatser. Det finns ingen komplett gymnasieutbildning på franska. Inte heller finns det planer på att ordna fransk IB-examen. Bara Tyska skolan i Helsingfors har antagligen tillräcklig kapacitet att bemöta den ökande efterfrågan på tyskspråkig utbildning.

Den gällande finländska lagstiftningen gör det inte möjligt att ordna undervisning enligt Europaskolornas läroplaner och struktur. Det

är heller inte möjligt att ordna European Baccalaureate-examen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att inrätta en skola som följer Europaskolornas struktur och läroplaner i enlighet med målet i världsavtalet mellan Europeiska kemikaliemyndigheten och Finland. Ett av målen är att ge barnen till internationella visstidsanställda bättre möjligheter till adekvat utbildning och göra det lättare för dem att återgå till nationell utbildning eller övergå till en Europaskola. Ett annat mål är att tillhandahålla gymnasieutbildning och slutexamen på franska i Finland och att göra det möjligt att i framtiden utvidga språkurvalet. Samtidigt får barnen i finländska familjer som flyttar tillbaks till Finland från andra delar av Europa bättre möjligheter att fortsätta i en skola som flexibelt beaktar den utbildning som de påbörjat på annat håll. Förslaget bemöter behovet att utöka de alternativa läroplanerna och examina och berika utbildningsutbudet i Finland.

Europeiska skolan i Helsingfors föreslås bli en statlig skola. I den föreslagna lagen föreskrivs dessutom om ordnandet av undervisning, möjligheten att ordna EB-examen samt om skolans förvaltning och personal. Eleverna skall delas in i två kategorier. Då skolan följer Europaskolornas läroplan blir det möjligt för den att söka ackreditering hos Europaskolornas styrelse och att efter ackrediteringen förhandla med kommissionen om finansiering.

Skolan skall tillhandahålla högkvalitativ, multikulturell utbildning på flera språk för barnen till personalen vid Europeiska kemikaliemyndigheten. Samtidigt skall den svara mot utbildningsbehoven hos barnen till annan internationell personal och i mån av möjlighet erbjuda elevplatser för finländska barn som vill ha en internationell utbildning i stället för en traditionell finländsk grundläggande utbildning och gymnasieutbildning.

Skolan skall kunna erbjuda flexibla studiemöjligheter för elever med annorlunda bakgrund samt stödja elevernas språkliga och kulturella identitet och utveckling i modersmålet. Ytterligare skall skolan ge eleverna

beredskap att övergå till andra nationella eller internationella skolor och till fortsatta studier.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Om Europeiska skolan inrättas i Helsingfors ökar statens utgifter 2008 med uppskattningsvis 1 854 000 euro. I budgetramen för 2008—2011 har utgifterna för Europeiska skolan i Helsingfors i detta skede beaktats på följande sätt: 2009 (2 600 000 €), 2010 (3 500 000 €) och 2011 (3 200 000 €). Vilka summor som kommer att behövas under kommande år för att upprätthålla skolan kan inte ännu uppskattas till alla delar. Faktorer som eventuellt ökar eller minskar kostnaderna är bl.a. antalet barn till personalen vid myndigheten och deras åldersfördelning, utvecklingen i elevantalet, tidtabellen för rekryteringen av lärare, fastighetskostnaderna samt eventuell medfinansiering från Europeiska gemenskapernas kommission och terminsavgifter.

Som ett led i den reform som Europaskolornas styrelse startat försöker man fastställa EU:s andel i finansieringen av ackrediterade skolor (typ II, styrelsens beslut den 18 april 2007, dokument 2007-D-214-fi-1, s. 19). De ackrediterade skolornas inkomster kan alltså i framtiden komma att bli indelade i en statlig andel, en eventuell andel som betalas av kommissionen och terminsavgifter som betalas av elever som inte hör till kategori I. Det är också möjligt att eleverna måste betala materialavgifter. Den eventuella medfinansieringen från kommissionen gäller barnen till personalen vid kommissionen, alltså eleverna i kategori I.

I början skall Finland stå för hela finansieringen av skolan i Helsingfors. Sedan förhandlar Finland med kommissionen om medfinansiering av kostnaderna för barnen till personalen vid kemikaliemyndigheten. Terminsavgifternas belopp och grunderna för elevernas materialavgifter skall bestämmas i en förordning av undervisningsministeriet.

Skolans utgifter kommer att bestå av elevkostnader och fastighetsutgifter. Kostnaderna per elev är större i Europaskolor än i natio-

nella skolor. Det beror främst på att undervisningen är uppdelad i språkavdelningar och på så sätt i mindre undervisningsgrupper.

Lärarnas löner i Europeiska skolan i Helsingfors skall följa lönenivån enligt det finländska tjänste- och kollektivavtalet för undervisningspersonal. Årsverkena beräknas bli fördelade enligt följande: 2008 (7), 2009 (30) och fr.o.m. 2010 (40).

Skollokalerna väljs ut med målet att de ska vara så enhetliga och trygga som möjligt och ligga nära kemikaliemyndigheten.

I propositionen är det fråga om en statlig skola vars kostnader kommunerna inte är skyldiga att delta i. Europeiska skolan i Helsingfors skall finansieras av staten såsom utretts ovan. Det föreslås inte heller att den föreslagna lagen skall börja omfattas av tillämpningsområdet för lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, vilket betyder att propositionen inte har verkningar på den finansieringsandel för kommunen om vilken föreskrivs i 9 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Genom den föreslagna lagen inrättas en ny statlig skola. Förvaltningen skall till största delen handhas av undervisningsministeriet i det skede då skolan grundas. Därefter styrs skolans verksamhet av utbildningsstyrelsen, som också styr verksamheten vid andra statliga skolor.

Målet är att skolan skall inleda sin verksamhet i augusti 2008. Före det bör personalen vara utnämnd och anställd och skolan bör ha en fungerande förvaltning. Skolans förvaltning handhas av direktionen och rektorn. Till följd av att personalen utnämns och förvaltningen byggs upp kommer främst utbildningsstyrelsen att få en något ökad arbetsbörda. Avsikten är att undervisningsministeriet skall besluta om att inrätta tjänster och befattningar vid skolan. Utbildningsstyrelsen skall förhandla om personalens anställningsvillkor. Undervisningsministeriet skall utnämna den första rektorn och direktionen, men därefter sköts utnämningarna av utbildningsstyrelsen. Dessutom skall utbildningsstyrelsen godkänna skolans instruktion. Ut-

bildningsstyrelsen skall klara av sina nya uppgifter, som beror på att skolan inrättas, med sina nuvarande personella resurser.

Utnämningen av lärarna kommer att leda till ökad samverkan mellan utbildningsmyndigheterna i EU-länderna. Det är praxis i Europaskolorna att den myndighet som utnämner utländska lärare skall vara i kontakt med utbildningsmyndigheten i det medlemsland där läraren är behörig och på vars språk han eller hon undervisar. Det blir i praktiken rektorns och direktions uppgift att upprätthålla och utveckla samverkan. Avsikten är att rektorn skall utnämna lärarna och den övriga personalen med undantag för lärare som anställs tills vidare eller för minst ett år. De utnämns av direktionen.

I beslut med anledning av rättelseyrkanden som meddelas med stöd av den föreslagna lagen får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen. Men det kommer inte att förekomma särskilt många sådana fall eftersom elevantalet är så litet. Därför kommer heller inte förvaltningsdomstolens arbetsbörda att öka i någon betydande grad.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Genom den föreslagna lagen blir utbildningsutbudet på främmande språk i huvudstadsregionen mer varierat samtidigt som det blir möjligt för barn i familjer som kommer eller flyttar tillbaks från olika delar av Europa att fortsätta sin skolgång i en skola som beaktar deras bakgrund.

De allsidiga utbildningsmöjligheterna kommer också att ge Europeiska kemikaliemyndigheten bättre möjligheter att rekrytera personal, eftersom många barnfamiljer kan tänka sig att flytta om barnen kan få den utbildning de behöver. Skolan skall i mån av möjlighet kunna anta också andra elever än EU-tjänstemännens barn. Då blir det överlag lättare att rekrytera utländsk personal till Helsingforsregionen.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet.

5.1 Beredningsskeden

En arbetsgrupp tillsatt av undervisningsministeriet i december 2005 klarlade behoven av och möjligheterna till utbildning för barnen till internationell personal i huvudstadsregionen samt ordnandet av European Baccalaureate-examen. Arbetsgruppen hörde Helsingfors, Vanda och Esbo städer, Tyska skolan i Helsingfors, Helsingfors fransk-finska skola, Internationella skolan i Helsingfors, kultur- och vetenskapsavdelningen vid franska ambassaden samt rektorerna för de gymnasier och grundskolor som ordnar International Baccalaureate-undervisning.

I sin promemoria (Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2006:16) föreslog arbetsgruppen att en Europaskola eller en s.k. ansluten skola inrättas i Helsingfors på hösten 2008.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtande om propositionsutkastet begärdes av Utbildningsstyrelsen, Undervisningssektorns Fackorganisation, Helsingfors stad, Finlands Kommunförbund, Helsingfors fransk-finska skola och Tyska skolan i Helsingfors. I så gott som i alla utlåtanden ansågs lagförslaget motiverat och nödvändigt.

Ändringsförslagen och kommentarerna har beaktats i mån av möjlighet i propositionen.

6 Samband med andra propositioner

Utrikesministeriet bereder en proposition om godkännande av värdlandsavtalet mellan Finland och Europeiska kemikaliemyndigheten. Den skall behandlas under höstsessionen 2007. I avtalet skall det stå bl.a. att regeringen främjar möjligheterna för personalens familjemedlemmar att bli antagna till utbildning på grundnivå i Helsingforsområdet enligt finländsk lagstiftning samt stödjer projektet för att i Helsingfors inrätta en skola ackrediterad till systemet med Europaskolor.

Genom ett skriftligt förfarande som avslutades den 30 mars 2007 godkände Europaskolornas styrelse ett av de finländska myndigheterna upprättat dokument i den första fasen om att i Helsingfors inrätta en skola med europeisk undervisning för barnen till personalen vid Europeiska kemikaliemyndigheten. Under 2008 har Finland för avsikt att hos styrelsen anhålla om ackreditering av Europeiska skolan i Helsingfors. Därefter ingår Finland ett avtal med Europaskolorna.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Syfte. Lagen avses innehålla bestämmelser om inrättande av en skola som följer Europaskolornas läroplan. Lagen skall också innehålla bestämmelser om ordnande av utbildningen i skolan, skolans förvaltning och personal samt andra för skolans verksamhet nödvändiga angelägenheter.

2 §. Inrättande av skolan. Genom lagen inrättas Europeiska skolan i Helsingfors. Det är meningen att frågor som vilken kommun skolan skall förläggas i, skolans elevantal och andra nödvändiga frågor med anknytning till utbildningen skall regleras genom ett förvaltningsbeslut.

3 §. Utbildningsuppgift. Enligt det föreslagna 1 mom. skall skolan erbjuda undervisning enligt läroplanerna för Europaskolorna. Bestämmelser om hur utbildningen förhåller sig till fullgörandet av läroplikten avses finnas i 39 § i lagförslaget.

Enligt 2 mom. skall utbildningen kunna utmynna i Europaskolornas slutexamen, dvs. europeisk studentexamen (European Baccalaureate, dvs. EB-examen). Denna möjlighet skall enligt planerna inte erbjudas under skolans första verksamhetsår, utan först när skolan fungerar fullt ut. Bestämmelser om examen och hur den ordnas skall enligt förslaget utfärdas särskilt vid en senare tidpunkt.

2 kap. Undervisning

4 §. Allmänna mål. Paragrafens 1 mom. avses ange de allmänna mål enligt vilka utbildningen skall planeras och ordnas. Syftet med utbildningen skall vara att erbjuda flexibla studiemöjligheter efter de utbildningsbehov som barn som återvänder till Finland eller som kommer från andra kulturer har.

Paragrafens 2 mom. avses föreskriva att utbildningen skall ordnas med beaktande av elevernas ålder och utvecklingsnivå. Detta kommer att styra upprättandet av läroplanen och sättet att genomföra undervisningen i

praktiken. Exempelvis kommer bestämmelsen att inverka på läroinnehållet i varje årsklass och på undervisningsgruppernas sammansättning.

5 §. Undervisningens uppbyggnad. Enligt 1 mom. skall utbildningen ges på de skolstadierna som anges i konventionen med stadga för Europaskolorna, dvs. förskola, primärnivå (lågstadium) och sekundärnivå (högstadium-gymnasium). Barn skall kunna inleda förskolan i fyra års ålder och den skall vara tvåårig. Den inledande grundskoleundervisningen (primärnivån) skall vara femårig och den skall i regel ges 6—10-åringar. Den fortsatta grundskoleundervisningen och gymnasieundervisningen (sekundärnivån) skall pågå i sju år och i regel ges 11—17-åringar. Undervisningen skall börja ges stegvis allt eftersom behovet ökar genom att Europeiska kemikaliemyndighetens personal flyttar till Finland. I början skall undervisningen innefatta förskolan, primärnivån och sekundärnivåns årskurser 1—5. Undervisningsministeriet beslutar om de olika stadierna och årskurserna på skolan.

Enligt 2 mom. skall skolan i enlighet med Europaskolornas praxis vara uppdelad i språkavdelningar. Det kan uppkomma behov att ändra antalet språkavdelningar och avdelningarnas språk beroende på elevernas modersmål och anslaget i statsbudgeten. Det är meningen att statsrådet skall utfärda bestämmelser om skolans språkavdelningar och deras undervisningsspråk genom förordning. Alla årskurser kommer inte nödvändigtvis att finnas på alla språkavdelningar, utan i stället skall årskurser inrättas inom en viss språkavdelning om det finns tillräckligt med elever.

Det föreslagna 3 mom. avses innehålla bestämmelser om att undervisningen skall ges till undervisningsgrupper bildade utifrån årskurserna. Det skall också gå att undervisa olika årskurser inom en och samma undervisningsgrupp, om det är ändamålsenligt med avseende på organiseringen av undervisningen. Flera årskurser i en och samma undervisningsgrupp är tänkbart exempelvis om grupperna annars skulle vara små.

6 §. Undervisningens innehåll och läroplanen. Skolan skall ge undervisning i läroämnena enligt Europaskolornas läroplaner. I stället för undervisning i religion och livs-åskådningsskunskap skall det i skolan ges undervisning i religionskunskap som ett för alla gemensamt ämne. Om eleverna, som representerar olika religioner, skulle få religionsundervisning enligt sin egen religion, kunde detta i praktiken leda till små undervisningsgrupper och svårigheter att få lärare som uppfyller behörighetsvillkoren. Religionsundervisningen i Europaskolorna debatteras som bäst. En arbetsgrupp som dryftat religionsundervisningen i Europaskolorna har för Europaskolornas styrelse lagt fram ett förslag om att ändra den konfessionella religionsundervisningen i Europaskolorna till undervisning i religionskunskap. Bestämmelser om ämnena finns i 1 mom. Eftersom undervisning i samtliga läroämnena enligt Europaskolornas läroplaner inte meddelas i alla årskurser skall utbildningsstyrelsen få behörighet att i skolans läroplan bestämma om undervisning i varje enskilt ämne i varje enskild årskurs. Ämnena skall kunna undervisas som obligatoriska eller frivilliga ämnena. Utbildningsstyrelsen skall också kunna besluta om undervisning i andra ämnen än de som räknas upp i 1 mom. Dessa skall vara läroämnena enligt Europaskolornas läroplaner eller till exempel läroämnena enligt grunderna för den nationella läroplanen. Eleverna skall få elevhandledning.

Enligt 2 mom. skall innehållet och timfördelningen när det gäller de olika läroämnena och elevhandledningen slås fast i en läroplan som utbildningsstyrelsen beslutar om. Planen skall också bestämma målen för elevvården och det effektiviserade stödet för lärandet. Eftersom skolan inrättas i syfte att ordna utbildning i enlighet med Europaskolornas läroplaner och det är meningen att man skall ansöka om ackreditering för skolan skall utbildningsstyrelsen utarbeta läroplanen i tillämpliga delar med beaktande av Europaskolornas läroplaner. Lagen avses inte innehålla någon direkt hänvisning till Europaskolornas läroplaner så att avvägningen om de skall följas kvarstår på nationell nivå.

7 §. Årlig undervisningsplan. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall skolans direk-

tion årligen anta en plan över undervisningen baserad på den läroplan som utbildningsstyrelsen fastställt. Den årliga planen skall ange vilken undervisning som skall ges det kommande läsåret och hur den skall genomföras.

8 §. Undervisningens offentlighet. Paragrafen avses innehålla bestämmelser om undervisningens offentlighet på samma sätt som lagen om grundläggande utbildning och gymnasielagen. Undervisningen på Europeiska skolan i Helsingfors avses vara undervisning i statens regi som också i övrigt skall följa de allmänna bestämmelserna och principerna för öppenhet i myndigheternas verksamhet.

3 kap. Ansökan och elevintagning

9 §. När kan skolgången inledas. Paragrafen avses ange den ålder då skolgången kan inledas i fråga om förskolan och primärvivans första årskurs.

10 §. Att ansöka om elevplats. Den föreslagna bestämmelsens 1 mom. skall ange hur gammalt barnet skall vara för att plats i förskolans första klass skall kunna sökas. Bestämmelser om övriga åldersgränser behövs inte när det gäller att ansöka om elevplats, eftersom det också skall gå att söka direkt till de högre årskurserna om den sökande är i rätt ålder.

Enligt 2 mom. skall ansökan om elevplats i regel gälla den språkavdelningen som motsvarar den sökandes modersmål. I sådana situationer då barnets starkaste språk är något annat än hans eller hennes modersmål, kan ansökan gälla språkavdelningen för språket i fråga.

Paragrafens 3 mom. avses bestämma att den som söker till skolan får välja vilken språkavdelning ansökan gäller om skolan inte har en språkavdelning som motsvarar den sökandes modersmål. Kunskaper i språket skall vid behov bevisas genom ett språkprov som skolan ordnar.

De som söker till skolan kommer att vara barn och ungdomar från olika skolsystem, och därmed kommer elevernas kunskapsnivå kanske att variera till och med inom samma årsklass. Därför skall eleverna antas till den årskurs som motsvarar deras kunskaper, och kunskapernas motsvarighet skall bedömas ut-

ifrån elevens tidigare skolbetyg. Därför föreslås 4 mom. i fråga om korrelationsbedömningen ange att den som söker till en årskurs efter primärnivåns första årskurs skall uppvisa sitt senaste skolbetyg eller intyg över tidigare skolgång eller förskoleundervisning. Om den sökande inte kan uppvisa ett sådant betyg eller intyg bör han eller hon delta i skolans uttagningsprov.

Enligt 5 mom. skall skolans direktion vara behörig att besluta om ordnandet av uttagnings- och språkprov samt om ansökningstider till skolan och andra detaljer. För de delar av ansökningsförfarandet som inte regleras genom denna lag gäller förvaltningslagen.

11 §. Elevintagning. Europeiska skolan i Helsingfors inrättas i första hand för att tillgodose utbildningsbehovet för barn till de anställda vid en i Finland placerad EG-myndighet som arbetar i Finland och till de anställda vid den skola som avses i lagen. Elevintagningen skall ske inom ramen för statsbudgeten. I enlighet med förfarandet vid Europaskolorna skall 1 mom. ange att de ovan avsedda barnen och ungdomarna i första hand skall antas som elever, och i linje med Europaskolornas praxis skall dessa elever höra till "elevkategori 1". Även andra barn och ungdomar skall i mån av möjlighet kunna antas till skolan. Det kan exempelvis röra sig om finländska barn eller barn till personer som flyttat hit för att jobba, t.ex. barn till anställda vid företag i Finland. Dessa elever skall ingå i "elevkategori 2". Barn i elevkategori 2 kan antas under förutsättning att det inte kräver att nya undervisningsgrupper bildas. Elevkategorierna är relevanta dels för elevintagningen, dels också för avgifter och avgiftsbefrielse när det gäller utbildningen.

Det skall också gå att ansöka om elevplats till klasser efter den första årskursen. Lika gamla elever från olika länder kan befinna sig på olika nivåer i sina studier exempelvis till följd av att de inlett sin skolgång i olika ålder. Enligt 2 mom. skall eleverna i princip placeras på de olika årskurserna på grundval av ålder, men om elevens kunskaper och färdigheter avviker från den nivå som krävs på hans eller hennes årskurs skall placeringen ske utifrån elevens kunskaps- och färdighetsnivå. Bedömningen av vilken årskurs en elev

skall placeras i avses närmast ske med hjälp av en korrelationstabell mellan de olika ländernas utbildningssystem och Europaskolornas utbildningssystem. Av tabellen framgår separat för varje medlemsland vilken årskurs i landets utbildningssystem som motsvarar en viss årskurs på Europaskolan. Statsrådet skall genom förordning utfärda bestämmelser om placeringen i olika årskurser och om tillhörande bedömning av kunskapsnivå. I överensstämmelse med förfarandet vid Europaskolorna skall förordningen ange att de elever som kan antas skall kunna placeras antingen i den årskurs som motsvarar elevens ålder eller i en årskurs där eleven jämfört med medianåldern är högst två år äldre när det gäller primärnivån och sekundärnivåns årskurser 1—4 eller högst tre år äldre när det gäller sekundärnivåns årskurser 5—7.

Enligt 3 mom. skall elevintagningen ske med iakttagande av jämlika urvalskriterier. Detta innebär att urvalet skall ske enligt lämpliga kriterier som är lika för alla. I syfte att säkerställa att urvalskriterierna är jämlika skall skolans direktion fastställa de kriterier enligt vilka elevurvalet sker om alla sökande inte kan antas. Information om urvalskriterierna skall finnas att tillgå innan man söker till skolan; detta i syfte att sörja för jämlika urvalskriterier och öppenhet när det gäller elevurvalet.

I paragrafens 4 mom. föreslås det att den som deltar i uttagningsprovet skall bli godkänd i provet för att kunna bli antagen till skolan.

Det föreslagna 5 mom. säger att beslut om antagning skall fattas skriftligt. I enlighet med Europaskolornas praxis skall skolans rektor ha beslutanderätten vid elevintagningen.

4 kap. **Elevers rättigheter och skyldigheter**

12 §. Rätten till undervisning. Enligt 1 mom. har den som blivit antagen som elev rätt till undervisning enligt den föreslagna lagen. Dessutom kan eleverna erbjudas andra tjänster till stöd för lärandet enligt den lagen.

I linje med föreskrifterna för ordnande av modersmålsundervisning på Europaskolorna

skall 2 mom. innehålla bestämmelser om elevens rätt till undervisning i sitt modersmål. De elever vars modersmål är detsamma som språkavdelningens språk skall få modersmålsundervisning oavsett elevkategori. Om elevens modersmål inte är undervisningsspråket på språkavdelningen skall rätten till undervisning i modersmålet vara beroende av elevkategori. Syftet med en sådan begränsning är att undvika små elevgrupper. Det kan till exempel vara så att bara en elev i hela skolan talar ett visst språk som sitt modersmål, och då är det inte ändamålsenligt att ordna separat undervisning. I sådana situationer skall skolan ordna undervisning i modersmålet för eleverna i elevkategori 1 i mån av möjlighet och för eleverna i kategori 2 om detta inte kräver att en ny undervisningsgrupp bildas.

13 §. Begränsningar att studera ett ämne i vissa fall. Enligt 1 mom. kan en elev placeras eller förflyttas till en annan språkavdelnings undervisningsgrupp i ett enskilt ämne, om detta är motiverat av skäl som har samband med undervisningen. Ett sådant skäl skulle exempelvis kunna vara att en undervisningsgrupp är liten på grund av det låga antalet elever eller att det är svårt att få tag på en lärare för gruppen. Med placering avses en situation där en elev inleder studierna i ett visst ämne och med förflyttning å sin sida där eleven redan inlett studierna i det ämnet. Beslut om sådan placering eller förflyttning fattas av skolans rektor.

Enligt det föreslagna 2 mom. får rektorn byta ut ett valt läroämne till ett annat, om det efter ämnesvalet skett sådana förändringar i förutsättningarna för undervisningen att det inte skäligen är möjligt att undervisa i det ämnet. Det kan exempelvis röra sig om en alltför liten undervisningsgrupp.

14 §. Rätten till en trygg studiemiljö och ordningsstadgan. I 1 mom. föreslås bestämmelser om elevens rätt till en trygg studiemiljö. Bestämmelsen innebär att utbildningsordnaren skall se till att skolans lokaler och andra ställen där undervisning ordnas samt undervisningsmaterialet och läromedlen är trygga för eleven. Den som ordnar utbildningen skall också se till att eleverna inte utsätts för våld, mobbning och trakasserier. I syfte att förebygga dessa situationer avses 2

mom. ange att direktionen är skyldig att utarbeta en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier.

Skolans direktion skall godkänna en ordningsstadga för skolan i syfte att garantera att undervisningen och skolans övriga verksamhet kan ske ostört samt i syfte att upprätthålla tryggheten och trivseln. Detta skall enligt förslaget anges i 3 mom. Stadgan skall kunna innehålla regler om uppförandet på skolans område och andra undervisningsställen, men den skall ändå inte kunna bestämma om individens rättigheter och skyldigheter mer än vad som är möjligt med stöd av lag.

15 §. Avgiftsfri undervisning och skolavgifter. Enligt 1 mom. skall undervisningen vara avgiftsfri för elever i kategori 1. Avgiftsfriheten skall ändå inte omfatta läroböckerna och annat undervisningsmaterial och inte heller måltider. De anställda vid EU:s myndigheter får ersättning för sina barns utbildning, och den är avsedd att täcka kostnaderna för barnens utbildning. Bestämmelsen ligger i linje med Europaskolornas praxis.

Enligt 2 mom. skall en terminsavgift tas ut av eleverna i kategori 2.

Med stöd av 3 mom. kan skolan ta ut avgifter av eleverna för material som används i undervisningen. Materialavgifterna skall kunna tas ut av skolans samtliga elever enligt samma kriterier, oavsett elevkategori.

I enlighet med 4 mom. skall undervisningsministeriet genom förordning utfärda bestämmelser om storleken på terminsavgifterna och grunderna för materialavgifterna.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om debitering av dröjsmålsränta genom en hänvisning till räntelagen (633/1982).

I 6 mom. föreslås en hänvisning till lagen om verkställighet av skatter och avgifter, som träder i kraft vid ingången av 2008, när det gäller att utsöka obetalda avgifter utan dom eller beslut.

16 §. Elevens skyldigheter. Enligt 1 mom. skall eleverna utföra sina uppgifter samvetsgrant och uppträda korrekt. Dessutom skall varje elev enligt 2 mom. delta i undervisningen enligt läroplanen, om han eller hon inte är befriad. Skolans instruktion skall ange den person eller det organ som får bevilja befrielse. Exempelvis kan det bestämmas att

rektorn beviljar kortvarig befrielse och direktionen långvarig befrielse.

5 kap. **Bedömning av eleverna samt framsteg i studierna**

17 §. Bedömning av eleverna. Enligt 1 mom. skall eleven och elevens vårdnadshavare tillräckligt ofta få information om hur eleven klarar sig i skolan. I momentet skall också föreskrivas om syftet med bedömningen av eleverna.

I 2 mom. föreslås utbildningsstyrelsen få behörighet att i läroplanen bestämma om bedömningen av eleverna, vad som skall antecknas i betygen och godkänt resultat i studierna. Det sistnämnda är av betydelse när det gäller uppflyttning till nästa årskurs. Utbildningsstyrelsen skall bestämma bedömningskriterierna och de uppgifter som skall antecknas i betygen, i tillämpliga delar med iakttagande av förfarandet i Europaskolorna.

Eftersom skolan kommer att ha elever med olika språk avses 3 mom. ange att eleven skall få sin bedömning och sina betyg på språket i hans eller hennes språkavdelning.

18 §. Uppflyttning från årskursen. Det föreslås att 1 mom. skall ange att en förutsättning för att en elev skall uppflyttas till följande årskurs är att eleven slutfört studierna i sin årskurs med godkänt resultat. Bestämmelser om godkänt resultat i studierna skall med stöd av 17 § 2 mom. ingå i läroplanen.

Paragrafens 2 mom. avses innehålla bestämmelser om när en elev kvarstannar i årskursen. Vidare avses momentet ange att elevens prestationer när det gäller den årskursen förfaller om han eller hon kvarstannar. Detta innebär att eleven måste delta på nytt i all undervisning i den årskursen.

Vidare skall 2 mom. i enlighet med Europaskolornas praxis ange att en elev får kvarstanna i samma klass bara en gång. Om en elev som går om en årskurs inte heller då blir godkänd anses han eller hon ha förlorat studierätten i skolan i fråga. Denna restriktion behövs för att begränsa studierätten tidsmässigt. I bestämmelsen skall förskrivas om en möjlighet för eleven att av direktionen få tillstånd att fortsätta sina studier, även om han eller hon inte har fått godkänt resultat i studierna på ovan avsett sätt, om det finns vägan-

de skäl till detta. Ett exempel på sådana skäl är långvarig sjukdom.

19 §. Att tillgodoräkna sig tidigare studier. Eleverna kommer att vara från olika länder, att ha omfattats av olika utbildningssystem och att börja på skolan vid olika tider. Med andra ord kan till och med elever i samma ålder ha varierande kunskapsnivå beroende på den ålder då skolgången inleds och skillnader i utbildningssystemen. Därför skall 1 mom. innehålla bestämmelser om elevers möjligheter att ansöka om att få tillgodoräkna sig tidigare studier.

Enligt 2 mom. skall eleven eller vårdnadshavaren ansöka om tillgodoräknande skriftligt och visa upp behövliga intyg över studieprestationerna för att det skall gå att bedöma om studier kan tillgodoräknas. Direktionen skall utfärda behövliga instruktioner och regler för ansökan om tillgodoräknande.

6 kap. **Stöd för lärandet**

20 §. Elevvård. Enligt 1 mom. omfattar elevvården alla elever. Det som avses är stöd för ett välbefinnande som främjar och upprätthåller elevens lärande samt också insatser som förbättrar förutsättningarna för lärandet. Alla anställda skall bidra till elevernas välbefinnande. Målen med elevvården skall finnas beskrivna i den läroplan som utbildningsstyrelsen fastställer.

Bestämmelser om skolans elevvårdsgrupp skall finnas i 2 mom. Gruppens uppgifter skall anges i skolans instruktion. Till gruppens uppgifter kan höra till exempel beredning av särskilda läroplaner.

21 §. Effektiviserat stöd för lärandet. Om en elev behöver effektivare stödinsatser i sitt lärande än de allmänna insatserna, skall en inlärningsplan enligt 1 mom. tas fram för honom eller henne. Planen skall ange de stödformer som skolan tillhandahåller för att stödja den elev som behöver effektiviserat stöd. Skolan kommer att ordna de stödinsatser som dess resurser tillåter. Eftersom behovet av stödinsatser beror på olika saker vore det mest ändamålsenligt att planen tas fram i samverkan mellan eleven, elevens vårdnadshavare, elevens lärare, vid behov flera, och andra experter vid skolan.

Om stödinsatserna enligt den inlärningsplan som avses i 1 mom. inte är tillräckliga, skall eleven ges särskilda stödinsatser i enlighet med det föreslagna 2 mom. Stödbehovet skall bedömas av skolans elevvårdsgrupp. Skolan kommer att ordna de stödinsatser som dess resurser tillåter.

Enligt 3 mom. skall beslutet om särskilda stödinsatser och en särskild läroplan fattas av skolans rektor på ansökan av elevens vårdnadshavare. Den särskilda läroplanen skall tas fram av elevvårdsgruppen. Eftersom behovet av stödinsatser kan förändras alltefter som eleven gör framsteg skall beslutet gälla för högst ett år åt gången.

7 kap. Lärotider

22 §. Skolans lärotider. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om antalet arbetsdagar i enlighet med Europaskolornas arbetsår. Närmare bestämmelser om när arbetet infaller under läsåret skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser för det fall att undervisning inte kan ordnas dagar som skall vara arbetsdagar. Orsaken kan vara att en helgdag infaller på en vardag eller tvingande skäl. Om det inte går att nå målen enligt läroplanen på något annat sätt skall de förloerade arbetsdagarna arbetas in.

23 §. Elevens arbetsmängd. I syfte att stödja elevernas välbefinnande avses 1 mom. föreskriva att man när det gäller skoldagen, arbetsmängden under den och elevernas hemuppgifter skall se till att eleverna får tillräcklig tid för vila, rekreation och fritidsintressen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning om omfattningen på den undervisning som ges per dag och per vecka. Bestämmelserna med stöd av bemyndigandet skall meddelas med beaktande av vad Europaskolornas styrelse har beslutat.

8 kap. Disciplin

24 §. Disciplinära åtgärder. Bestämmelserna om disciplin avses vara delvis som i lagen om grundläggande utbildning och i gymnasielagen och delvis som i de regler som gäller för Europaskolorna. De disciplinära

åtgärderna enligt Europaskolornas regler motsvarar huvudsakligen de disciplinära åtgärderna enligt lagen om grundläggande utbildning. I den föreslagna bestämmelsen anges de situationer där skolan kan vidta disciplinära åtgärder och dessutom åtgärderna i de enskilda fallen. Andra disciplinära åtgärder än de som anges i lagen skall inte vara tillåtna.

Paragrafens 2 mom. avses bestämma om möjligheten att ålägga en elev som försummat sina hemuppgifter att göra dem efter skoldagens slut. Denna behörighet skall elevens lärare och rektor ha.

25 §. Förfarandet i disciplinären. Paragrafen avses innehålla bestämmelser om förfarandet när det gäller disciplinära åtgärder. Bestämmelserna är viktiga för elevens rättssäkerhet och för lärare och andra som vidtar disciplinära åtgärder. Om den föreslagna lagen inte föreskriver något om förfarandet tillämpas förvaltningslagen (434/2003).

Enligt 1 mom. skall skriftligt beslut fattas om skriftliga varningar och avstängning av elev. Beslutsförfarandet skall följa förvaltningslagen. Om eleven ges kvarsittning och åläggs att göra hemuppgifter efter skoldagen skall detta registreras. Något överklagbart beslut skall inte ges i dessa fall, eftersom åtgärderna inte påverkar elevens rättsliga ställning i så hög grad att de måste kunna behandlas i en besvärinstans. I dessa fall skulle uppsträckningens pedagogiska syfte bli lidande av att ärendets behandling fördröjs och av att uppsträckningen skjuts upp på framtiden. Förfarandena motsvarar vad som bestäms i lagen om grundläggande utbildning och i gymnasielagen.

Enligt 2 mom. skall beslut om skriftliga varningar och avstängning fattas av direktionen samt elevens lärare eller skolans rektor bestämma om kvarsittning. Skriftliga varningar och avstängning av en elev innebär ett sådant ingrepp i individens ställning att det är lämpligt att ett organ med flera medlemmar fattar beslutet.

I syfte att garantera elevens rättssäkerhet föreslås 3 mom. ange att den handling eller försummelse som lett till åtgärden skall preciserats, eleven höras och andra behövliga upplysningar skaffas innan man bestämmer eller beslutar om en disciplinär åtgärd. Dess-

utom skall elevens vårdnadshavare ges tillfälle att bli hörd innan beslut om skriftlig varning eller avstängning fattas.

26 §. Verkställighet av avstängningsbeslut. Enligt huvudregeln i 31 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996) får ett beslut verkställas först när det har vunnit laga kraft. Enligt 2 mom. i samma paragraf kan ett beslut ändå verkställas innan det har vunnit laga kraft, om så föreskrivs i lag eller förordning eller om beslutet till sin natur är sådant att det bör verkställas omedelbart eller om ett allmänt intresse kräver att verkställigheten av beslutet inte skjuts upp. Det nu föreslagna 26 § 1 mom. avses gälla situationer där ett beslut om visstidsavstängning av en elev kan verkställas innan det har vunnit laga kraft, om eleven har uppfört sig så våldsamt eller hotfullt att säkerheten för en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i ett annat undervisningsutrymme blivit lidande eller allvarligt äventyrats och om det finns en uppenbar risk för att det våldsamma eller hotfulla uppförandet upprepas. Beslutet om verkställighet av ett icke lagakraftvunnet beslut om avstängning på viss tid skall fattas samtidigt som beslutet om avstängning. Detta innebär att beslutet fattas av samma organ om fattar beslutet om avstängning.

9 kap. **Utvärdering samt inspektioner av skolans verksamhet**

27 §. Syftet med utvärderingen. Bestämmelsen om syftet med utvärderingen avses avgränsa den för skolan förpliktande interna och externa utvärderingsverksamheten till att bara gälla uppnående av syftet med denna lag och stödjande av utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för lärande.

28 §. Skolans utvärderingsskyldighet. Det föreslås att skolan skall ha skyldighet att regelbundet utvärdera utbildningen och bedöma dess verkningar. Utbildningsstyrelsen bestämmer vad som skall utvärderas och när detta skall ske. Skolan skall informera t.ex. eleverna, deras vårdnadshavare samt skolans anställda och organ om de viktigaste resultaten av sina utvärderingar. Direktionen skall besluta hur informationen offentliggörs.

29 §. Deltagande i utvärderingar och inspektioner. Enligt den här bestämmelsen

skall skolan delta i externa utvärderingar och inspektioner av skolans verksamhet. Med utvärdering avses en utvärdering enligt 27 § i lagförslaget. Med inspektioner avses närmast de skolinspektioner som hör till Europaskolornas verksamhet. Europaskolornas styrelse kräver att en ackrediterad skola skall delta i de inspektioner den bestämmer. Syftet med dessa inspektioner är att bedöma om skolans verksamhet fyller de krav som ställs på ackrediterade skolor. Europaskolornas styrelse utför inspektioner också när ackreditering söks. Undervisningsministeriet bestämmer om deltagande i inspektionerna.

10 kap. **Skolans förvaltning**

30 §. Interna förvaltningsorgan. Bestämmelsen avses gälla skolans interna förvaltningsorgan. Enligt den skall skolan för sin interna förvaltning alltid ha en direktion och en rektor.

31 §. Skolans direktion. Paragrafen innehåller bestämmelser om skolans direktion. Det är meningen att statsrådet genom förordning skall utfärda närmare bestämmelser om direktionens sammansättning och tillsättning samt om behandlingen av ärenden i direktionen. Förordningen avses bland annat bestämma att skolans rektor är sekreterare för direktionen och att ärendena avgörs efter förredragning. Dessutom skall förordningen också innehålla närmare bestämmelser om exempelvis direktionens beslutförhet och sammankallande.

32 §. Direktionens uppgifter. I denna paragraf föreslås en allmän bestämmelse om direktionens uppgifter. Direktionen avses ha den högsta beslutanderätten och ansvaret för ordnande och utveckling av undervisningen. Utöver den allmänna bestämmelsen finns det bestämmelser om direktionens uppgifter i 19, 20, 28, 41 och 42 § i lagförslaget. Närmare föreskrifter om direktionens uppgifter skall finnas i den instruktion som avses i 36 §.

33 §. Rektor. Skolan skall ha en rektor som utbildningsstyrelsen utnämner. Enligt 44 § skall emellertid skolans första rektor utnämnas av undervisningsministeriet. Bestämmelser om behörighetsvillkoren för rektorsbefattningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Förordningen avses innehålla be-

stämmelser bland annat om vilken utbildning, vilka språkkunskaper och vilken arbetslivserfarenhet rektorn skall ha.

34 §. Rektorns uppgifter. I denna paragraf föreslås en allmän bestämmelse om rektorns uppgifter. Rektorn skall leda skolans verksamhet samt ansvara för att skolans uppgifter fullgörs effektivt och så att de håller hög klass. Utöver den allmänna bestämmelsen finns bestämmelser om rektorns uppgifter i 13, 19, 24, 25, 39 och 41 § i lagförslaget. Närmare föreskrifter om rektorns uppgifter skall finnas i den instruktion som avses i 36 §.

35 §. Elevkår. Paragrafen innehåller bestämmelser om elevkåren och dess uppgifter. Elevkåren skall bestå av skolans elever, och dess uppgift skall vara att främja samarbetet mellan eleverna samt skolarbetet. Närmare regler om kårens verksamhet avses ingå i instruktionen enligt 36 §.

36 §. Skolans instruktion. Lagförslaget innehåller vissa behörighetsbestämmelser. I princip är det enligt 32 § direktionsen som har beslutanderätten i ärenden som gäller skolan. Instruktionen avses innehålla närmare regler om fördelningen av befogenheter mellan direktionsen och rektorn. Instruktionen skall också innehålla närmare föreskrifter om de allmänna grunderna för ordnande av undervisningen, skolans förvaltning, elevkårens verksamhet samt om andra frågor som behöver regleras. Exempel på sådana är föreskrifter om de anställdas uppgifter. Instruktionen skall godkännas av utbildningsstyrelsen.

11 kap. Skolans personal

37 §. De anställda. Paragrafen avses innehålla en allmän bestämmelse om de anställda och hur de utnämns. De anställda skall stå i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten. De som har ett tjänsteförhållande skall omfattas av statstjänstemannalagen (750/1994) och de som har ett arbetsavtalsförhållande av arbetsavtalslagen (55/2001). Paragrafen avses inte fastslå typen av anställningsförhållande och uppgiftsbenämningar, utan de skall bestämmas av arbetsgivaren om inga särskilda bestämmelser utfärdas. När utländska lärare utnämns skall den utnämmande myndigheten i enlighet med Eu-

ropaskolornas praxis i mån av möjlighet vara i kontakt med utbildningsmyndigheterna i den medlemsstaten.

38 §. Behörighetsvillkor för undervisningspersonalen. Paragrafen avses bemyndiga statsrådet att utfärda förordning om behörighetsvillkor för skolans undervisningspersonal. Förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998, behörighetsförordningen) är inte direkt tillämplig på undervisningspersonalen i en skola enligt lagförslaget, eftersom man i enlighet med Europaskolornas praxis också utnämner andra än finska medborgare eller i Finland fast bosatta utlänningar till lärare. I behörighetsförordningen regleras behörighetsvillkoren för lärarbefattningar utifrån det finländska utbildningssystemet, och bland annat i fråga om examenskraven hänvisar den till högskoleexamina i Finland. Utgångspunkten för bestämmelserna om lärarnas behörighetsvillkor är att en lärare som är behörig att undervisa i ett visst ämne i sitt utreseland också är behörig att undervisa i det ämnet i den föreslagna skolan.

12 kap. Särskilda bestämmelser

39 §. Fullgörande av läroplikten. Enligt 26 § i lagen om grundläggande utbildning skall den kommun där en läropliktig är bosatt övervaka hans eller hennes framsteg, om den läropliktige inte deltar i utbildning som ordnas med stöd av den lagen. Den skola som avses i det föreliggande lagförslaget kommer inte att ordna utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning, men det är möjligt att där kan gå även barn och ungdomar som omfattas av vår nationella läroplikt. Det är inte ändamålsenligt att övervaka dessa barns och ungdomars framsteg på det sätt som lagen om grundläggande utbildning föreskriver eftersom de i huvudsak kommer att studera samma läroämnen som elever som får undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning. I 1 mom. föreslås att barn som studerar i den föreslagna skolan skall anses fullgöra sin läroplikt enligt lagen om grundläggande utbildning. Dessutom föreslås att det betyg som ges efter sekundärnivåns fjärde årskurs skall motsvara avgångsbetyget efter det att den grundläggande utbildningens

lärokurs är slutförd. Läroplikten anses vara fullgjord på grundval av det avgångsbetyget. Bedömningen att lärokursen i fråga (sekundärnivåns fjärde årskurs) är likvärdig med lärokursen för nionde klassen enligt lagen om grundläggande utbildning bygger på det sätt som Europaskolorna använder för att bedöma överensstämmelse mellan olika utbildningssystem.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall skolans rektor meddela den kommun där en läropliktig är bosatt om denne antas till skolan. Tanken är att elevens hemkommun får veta att eleven i fråga fullgör sin läroplikt.

40 §. *Understöd och donationer.* Enligt denna paragraf skall skolan få ta emot understöd och donationer för sin verksamhet.

41 §. *Tystnadsplikt.* Denna paragraf avses innehålla bestämmelser om tystnadsplikt och undantag när det gäller att ge ut information om sekretessbelagda uppgifter. I 1 mom. finns bestämmelser om tystnadsplikten; den avses gälla såväl anställda i tjänste- och arbetsavtalsförhållande som direktionens ordförande och övriga ledamöter.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om när tystnadsplikten kan brytas. Enligt den skall bara uppgifter som är nödvändiga för att ordna utbildningen på ett ändamålsenligt sätt kunna lämnas ut även om de omfattas av tystnadsplikt. Med en sådan begränsning kan uppgifter lämnas ut i vissa situationer och i fråga om vissa personer. Innan de sekretessbelagda uppgifterna lämnas ut skall man således bedöma om det är nödvändigt att lämna ut uppgifterna för att den berörda elevens utbildning skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt samt om den person eller det organ som får uppgifterna behöver dem i arbetsuppgifter eller beslutsfattande som gäller ordnande av elevens utbildning.

13 kap. **Ändringssökande**

42 §. *Rättelseyrkande.* Beslut som gäller elever får inte överklagas genom besvär, utan det primära rättsmedlet skall enligt 1 mom. vara rättelseyrkande, som är ett förvaltningsförfarande. Rättelse skall yrkas hos direktionen.

I 2 mom. finns bestämmelser om förfarandet vid rättelseyrkande i den mån förvaltningslagen inte reglerar frågan.

43 §. *Besvär.* Lagen avses inte innehålla särskilda bestämmelser om överklagande, utan i stället hänvisas det till den allmänna möjligheten till förvaltningsbesvär enligt förvaltningsprocesslagen. Första besvärinstans är förvaltningsdomstolen.

14 kap. **Ikraftträdandebestämmelser**

44 §. *Ikraftträdande.* Paragrafen avses innehålla de sedvanliga ikraftträdandebestämmelserna. Skolans personal skall vara utnämnd och anställd innan skolan startar i augusti 2008. Då skall skolan också ha en fungerande administration. Det är viktigt att förberedelserna inför skolstarten sköts i tillräckligt god tid före starten. Därför är det lämpligt att skolans direktion och rektor, som sköter den interna administrationen, är tillsatt respektive utnämnd i god tid. I 2 mom. föreslås således en bestämmelse enligt vilken undervisningsministeriet tillsätter direktionen och utnämner rektorn första gången. Det är meningen att rektorn skall utnämnas i början av 2008 och direktionen tillsättas våren 2008.

45 §. *Övergångsbestämmelse.* I paragrafen föreskrivs att elever i kategori 2 skall antas till skolan först från början av det läsår som inleds 2010. För att man i det skede då Europeiska kemikaliemyndigheten och skolan inleder sin verksamhet skall kunna säkerställa att de elever som står först i tur att antas även ryms i skolan, skall antagningen till en början begränsas till barn till personalen vid kemikaliemyndigheten och Europeiska skolan i Helsingfors. Hur många elever som söker till skolan i det skede då kemikaliemyndigheten och skolan inleder sin verksamhet är inte ännu känt, men enligt kemikaliemyndighetens rekryteringstidtabell kommer antalet anställda vid kemikaliemyndigheten att stabiliseras år 2010.

2 **Närmare bestämmelser och föreskrifter**

Den föreslagna lagens 5, 11, 22, 23, 31, 33 och 38 § innehåller bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning av stats-

rådet. Bestämmelserna gäller ordnandet av utbildningen samt behörighetsvillkor för rektor och lärarna. Dessutom avses 15 § innehålla bestämmelser som bemyndigar undervisningsministeriet att utfärda förordning om grunderna för fastställande av termins- och materialavgifter.

I 2, 5 och 29 § ingår bestämmelser om undervisningsministeriets rätt att bestämma om villkor som gäller utbildningen i skolan och om skolans deltagande i externa utvärderingar och inspektioner av dess verksamhet.

Den föreslagna lagens 6 och 17 § avses bemyndiga utbildningsstyrelsen att besluta om läroplanen, timfördelningen och bedömningen av elever.

3 Ikraftträdande

Skolans förvaltning och personal samt allt annat som behövs för utbildningen bör finnas när den planerade skolan startar hösten 2008. Därför föreslås det i propositionen att lagen skall träda i kraft den 1 januari 2008.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 16 § 1 mom. i grundlagen har alla rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Dessutom säger samma lagrum att bestämmelser om läroplikten utfärdas genom lag. Denna bestämmelse i grundlagen tryggar den subjektiva rätten till avgiftsfri grundläggande utbildning. I förarbetena (RP 309/1993 rd) har det ansetts avse den utbildning som omfattas av läroplikten. Utbildningen av de läropliktiga regleras genom lagen om grundläggande utbildning.

Regeringen föreslår i detta lagförslag regler om en skola där den utbildning som ges inte är avsedd att fullgöra de skyldigheter som följer av utbildningen av läropliktiga. Bestämmelserna om utbildning av de läropliktiga och deras rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning skall således fortsatt ingå i lagen om grundläggande utbildning.

Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen skall det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Den bestämmelsen tryggar inte subjektiv rätt till utbildning före och efter den grundläggande utbildningen, men innebär i stället att principen om utbildning under hela livstiden erkänns för individen (RP 309/1993 rd). Bestämmelsen uppställer en allmän skyldighet att bl.a. tillse att medellöshet inte utgör något hinder för utbildning. Denna skyldighet fullgörs fortfarande bl.a. genom förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning och gymnasieutbildning genom gymnasielagen. Det föreslås inga ändringar i dessa lagar genom den föreslagna lagen.

Regeringen har den uppfattningen att den föreslagna lagen inte kränker de grundläggande fri- och rättigheterna enligt grundlagen och att den kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom saken har principiell betydelse rekommenderar regeringen ändå att yttrande i saken begärs av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om Europeiska skolan i Helsingfors

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Denna lag innehåller bestämmelser om inrättande av Europeiska skolan i Helsingfors, om ordnande av utbildningen i skolan samt om skolans förvaltning och personal.

2 §

Inrättande av skolan

Genom denna lag inrättas Europeiska skolan i Helsingfors med staten som huvudman. Beslut om vilken kommun skolan skall förläggas i, skolans elevantal och andra nödvändiga frågor med anknytning till utbildningen fattas av undervisningsministeriet.

3 §

Utbildningsuppgift

Skolan har i uppgift att erbjuda undervisning enligt läroplanerna för Europaskolorna i överensstämmelse med vad som bestäms i denna lag och med stöd av den.

Utbildningen kan utmynna i en europeisk studentexamen (European Baccalaureate). Bestämmelser om examen och hur den ordnas utfärdas särskilt.

2 kap.

Undervisning

4 §

Allmänna mål

Syftet med undervisningen är att erbjuda flexibla studiemöjligheter och möjligheter till mångsidig utveckling, mångsidigt lärande och utveckling av ett sunt självförtroende.

Utbildningen skall ordnas med beaktande av elevernas ålder och förutsättningar.

5 §

Undervisningens uppbyggnad

Utbildningen är indelad i en tvåårig förskola, en femårig primärnivå med inledande grundskoleundervisning och en sjuårig sekundärnivå med fortsatt grundskoleundervisning och gymnasieundervisning enligt vad undervisningsministeriet närmare bestämmer genom beslut.

Undervisningen meddelas på olika språkavdelningar. Genom förordning av statsrådet

utfärdas bestämmelser om antalet språkavdelningar och deras undervisningsspråk.

Undervisningsgrupperna bildas utifrån årskurser. Undervisningen i olika årskurser kan ges i en och samma undervisningsgrupp, om det är ändamålsenligt med avseende på organiseringen av undervisningen. Bestämmelser om hur undervisningsgrupperna bildas och om gruppstorlek utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Undervisningens innehåll och läroplanen

Med undantag av förskolan omfattar undervisningen följande ämnen: modersmål, främmande språk, matematik, kemi, fysik, biologi, miljö- och naturkunskap, naturforskning, historia, geografi, ekonomikunskap, filosofi, religionskunskap, informationsteknik, bildkonst, musik och gymnastik. I läroplanen finns föreskrifter om de övriga läroämnena och elevhandledningen samt om de ämnesområden som undervisas i förskolan.

Målen och principerna, det centrala innehållet och timfördelningen när det gäller undervisningen i de olika läroämnena och elevhandledningen samt målen för elevvården och det effektiviserade stödet för lärandet anges i läroplanen. Läroplanen skall i tillämpliga delar utarbetas med beaktande av Europaskolornas läroplaner. Utbildningsstyrelsen utarbetar och fastställer läroplanen.

7 §

Årlig undervisningsplan

Skolans direktion skall årligen innan läsåret startar utarbeta en på läroplanen baserad plan över läsårets undervisning.

8 §

Undervisningens offentlighet

Undervisning enligt denna lag är offentlig. Skolans rektor kan av grundad anledning begränsa rätten att följa undervisningen.

3 kap.

Ansökan och elevintagning

9 §

När kan skolgången inledas

Barn antas till förskolan tidigast det kalenderår då barnet fyller fyra år. Elever som antas till primärnivåns första klass skall på motsvarande sätt ha fyllt sex år.

10 §

Att ansöka om elevplats

Elevplats i skolan kan sökas tidigast det år då barnet fyller tre år.

Ansökan om elevplats skall gälla den språkavdelning som motsvarar barnets modersmål eller den språkavdelning som motsvarar barnets starkaste språk.

Om skolan inte har någon språkavdelning som motsvarar sökandens modersmål har han eller hon rätt att söka till en språkavdelning vars språk han eller hon kan studera på. Kunskaperna visas vid behov genom ett språkprov som skolan ordnar.

Den som söker till utbildningen efter den första årskursen på primärnivån skall uppvisa sitt senaste skolbetyg eller intyg över tidigare skolgång eller förskoleundervisning. Om den sökande inte kan uppvisa ett sådant betyg eller intyg skall han eller hon delta i skolans uttagningsprov.

Den direktion som avses i 31 § meddelar närmare föreskrifter om ansökningstider, språk- och uttagningsprov samt andra ansökningsförfaranden.

11 §

Elevintagning

Som elever till skolan antas i första hand barn till de anställda vid en i Finland placerad myndighet för Europeiska gemenskaperna som arbetar i Finland och till anställda vid den skola som avses i denna lag (*elevkategori 1*). Även andra barn (*elevkategori 2*) antas

i mån av möjlighet, förutsatt att det inte kräver att nya undervisningsgrupper bildas.

Elever som antas till utbildningen efter förskolan skall i princip placeras i den årskurs som motsvarar deras ålder. Om denna årskurs inte motsvarar elevens kunskaper och färdigheter, skall han eller hon placeras i en annan årskurs. Närmare bestämmelser om placeringen av elever utfärdas genom förordning av statsrådet.

Elevintagningen skall ske med iakttagande av jämlika urvalskriterier. Kriterierna fastställs av skolans direktion. Information om kriterierna skall finnas att tillgå på förhand.

Om en elev har deltagit i ett uttagningsprov enligt 10 § 4 mom. krävs det att han eller hon klarat provet med godkänt resultat för antagning.

Skolans rektor skall fatta beslut om antagningen skriftligen.

4 kap.

Elevers rättigheter och skyldigheter

12 §

Rätten till undervisning

Den som blivit antagen som elev har rätt till undervisning enligt denna lag samt till tjänster som stödjer utbildningen enligt vad denna lag föreskriver.

Den som studerar på en språkavdelning som motsvarar modersmålet skall ha rätt till undervisning i modersmålet. Om skolan inte har en sådan språkavdelning skall den ordna undervisning i modersmålet i mån av möjlighet, dock så att elever i elevkategori 2 skall kunna få undervisning i modersmålet endast om det inte kräver att nya undervisningsgrupper bildas. Vid behov kan undervisningen ordnas som distansundervisning.

13 §

Begränsningar att studera ett ämne i vissa fall

En elev kan placeras i eller förflyttas till en annan språkavdelnings undervisningsgrupp i syfte att ordna undervisning i ett enskilt

ämne, om detta är motiverat av skäl som har samband med undervisningen. Beslut om sådan placering eller förflyttning fattas av skolans rektor.

Rektorn får byta ut läroämnena och lärokurser som eleverna valt, om det är motiverat med avseende på en ändamålsenlig undervisning. Innan ett ämne eller en lärokurs byts ut skall utbildningsanordnaren ge elevernas vårdnadshavare tillfälle att bli hörda.

14 §

Rätten till en trygg studiemiljö och ordningsstadgan

Eleven har rätt till en trygg studiemiljö.

Skolans direktion skall utarbeta en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier samt verkställa planen och övervaka att den iaktas och genomförs.

Direktionen skall godkänna en ordningsstadga för skolan. Den kan innehålla regler om de praktiska arrangemangen och ett korrekt uppförande som är nödvändiga för tryggheten och trivseln i skolan. Dessutom kan regler utfärdas om hur skolans egendom får hanteras och om hur man får vistas och röra sig i skolbyggnaden och på skolområdet.

15 §

Avgiftsfri undervisning och skolavgifter

Den undervisning som skolan meddelar enligt läroplanen är avgiftsfri för de elever som hör till kategori 1.

Hos de elever som hör till kategori 2 tas ut terminsavgift för undervisningen.

Avgifter för material kan tas ut av eleverna.

Undervisningsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om grunderna för avgifter enligt 2 och 3 mom., i tillämpliga delar med beaktande av vad lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskriver om avgifter för offentligrättsliga prestationer.

Om en avgift som tas ut av en elev enligt denna lag inte har betalats senast på förfalldagen får årlig dröjsmålsränta debiteras från förfalldagen i enlighet med räntelagen (633/1982).

Avgiften får utsökas utan dom eller beslut i enlighet med lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

16 §

Elevens skyldigheter

Eleven skall utföra sina uppgifter samvetsgrant och uppträda korrekt.

Eleven skall delta i undervisningen om han eller hon inte av särskilda skäl tillfälligt har fått befrielse.

5 kap.

Bedömning av eleverna samt framsteg i studierna

17 §

Bedömning av eleverna

Eleven och elevens vårdnadshavare skall tillräckligt ofta få information om hur elevens studier framskrider och om elevens arbete och uppförande. Syftet med elevbedömningen är att leda och sporra eleverna i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva.

Regler om bedömning av studieprestationerna, om de uppgifter som skall antecknas i betygen och om godkänt resultat i studierna finns i läroplanen, i tillämpliga delar med iakttagande av de bestämmelser som gäller för Europaskolorna.

Bedömningen och betygen ges på språket i elevens språkavdelning.

18 §

Uppflyttning från årskursen

En elev som blivit godkänd i sin årskurs uppflyttas till följande årskurs vid läsårets slut.

En elev som inte fått godkänt resultat i studierna i sin årskurs stannar kvar i årskursen. I så fall förfaller elevens prestationer i den årskursen. Om en elev som stannat kvar inte blir godkänd i den nypåbörjade årskursen

förlorar han eller hon rätten att studera vid den skola som avses i denna lag. Skolans direktion kan av vägande skäl ge en sådan elev tillstånd att fortsätta studierna.

19 §

Att tillgodoräkna sig tidigare studier

Eleven kan få tillgodoräkna sig tidigare studieprestationer mot en del av studierna enligt läroplanen för sin årskurs. Beslutet om tillgodoräknande av studier fattas av skolans rektor.

Tillgodoräknande av studieprestationer skall sökas skriftligen hos skolans rektor. Till ansökan bifogas intyg över de tidigare prestationerna. Direktionen utfärdar behövliga regler för ansökningen.

6 kap.

Stöd för lärandet

20 §

Elevvård

Elevvården avser att främja och upprätthålla elevens lärande, psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande samt understödjande verksamheter. Elevvården omfattar elevvård i enlighet med läroplanen, och alla som arbetar i skolan skall bidra till den.

Skolan skall ha en elevvårdsgrupp tillsatt av den direktion som avses i 31 §. Gruppens uppgifter framgår av skolans instruktion enligt 36 §.

21 §

Effektiviserat stöd för lärandet

En inlärningsplan skall tas fram för dem som behöver effektiviserat stöd för lärandet. Planen skall ange de stödformer som skolan tillhandahåller för att eleven skall nå målen i läroplanen. Inlärningsplanen skall tas fram i samverkan mellan eleven, elevens vårdnadshavare, de lärare som ansvarar för elevens

undervisning och andra experter som behövs i sammanhanget.

Om det stöd för lärandet som avses i 1 mom. enligt elevvårdsgruppens bedömning inte är tillräckligt för att stödja elevens lärande skall ett beslut om särskilda stödinsatser och godkännande av en särskild läroplan för eleven fattas. Eleven erbjuds särskilda stödinsatser allt efter skolans resurser.

Beslutet i 2 mom. fattas av skolans rektor på ansökan av elevens vårdnadshavare. Den särskilda läroplanen tas fram av elevvårdsgruppen. Beslutet gäller för högst ett år åt gången.

7 kap.

Lärotider

22 §

Skolans lärotider

Skolans läsår omfattar 180 arbetsdagar. Närmare bestämmelser om när arbetet infaller under läsåret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om undervisningen på grund av helgdagar som infaller på vardagar eller av tvingande skäl inte har kunnat ordnas dagar som skall vara arbetsdagar och om det inte går att nå målen enligt läroplanen på något annat sätt skall de förlorade arbetsdagarna arbetas in.

23 §

Elevens arbetsmängd

Elevens arbetsmängd får inte vara större än att han eller hon med beaktande av den tid som används för skolgång och hemuppgifter får tillräcklig tid för vila, rekreation och fritidsintressen.

Bestämmelser om omfattningen på den undervisning som meddelas eleverna per dag och per vecka samt om längden på lektionerna utfärdas genom förordning av statsrådet, i tillämpliga delar med beaktande av vad Europaskolornas styrelse har beslutat.

8 kap.

Disciplin

24 §

Disciplinära åtgärder

En elev som stör undervisningen eller i övrigt bryter mot ordningen i skolan eller gör sig skyldig till fusk kan ges högst två timmars kvarsittning eller en skriftlig varning. Om förseelsen är allvarlig eller om eleven fortsätter att uppföra sig olämpligt på angivet sätt efter att ha fått kvarsittning eller en skriftlig varning, kan eleven avstängas för viss tid eller helt.

Läraren eller rektorn kan ålägga en elev som försummat sina hemuppgifter att efter skoldagens slut under högst en timme åt gången göra dessa under övervakning.

25 §

Förfarandet i disciplinärenden

Skriftligt beslut skall fattas om skriftliga varningar och avstängning av elev. Övriga åtgärder enligt 24 § skall registreras.

Beslut om skriftliga varningar och avstängning fattas av den direktion som avses i 31 §. Elevens lärare eller skolans rektor bestämmer om kvarsittning.

Innan en föreskrift eller ett beslut om en disciplinär åtgärd enligt 24 § 1 mom. ges skall den handling eller försummelse som lett till åtgärden preciseras, eleven höras och andra behövliga upplysningar skaffas. Dessutom skall elevens vårdnadshavare ges tillfälle att bli hörd innan beslut om skriftlig varning eller avstängning ges.

26 §

Verkställighet av avstängningsbeslut

Ett beslut om avstängning av en elev kan verkställas innan det har vunnit laga kraft, om eleven har uppfört sig så våldsamt eller hotfullt att säkerheten för en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i ett annat undervisningsutrymme blivit lidande eller

allvarligt äventyrats och om det finns en uppenbar risk för att det våldsamma eller hotfulla uppförandet upprepas. Beslutet om verkställighet av ett icke lagakraftvunnet avstängningsbeslut och beslutet om den tidpunkt då verkställigheten inleds skall fattas samtidigt som beslutet om avstängning.

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. gäller i fråga om verkställighet av beslut om avstängning vad som bestäms i 31 § 1 och 2 mom. och 32 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

9 kap.

Utvärdering samt inspektioner av skolans verksamhet

27 §

Syftet med utvärderingen

Syftet med utvärdering av undervisningen är att säkerställa att syftet med denna lag nås och att stödja utveckling av utbildningen och förutsättningarna för lärande.

28 §

Skolans utvärderingsskyldighet

Skolan skall regelbundet utvärdera den utbildning den ger och bedöma dess verkningar. Utbildningsstyrelsen bestämmer vad som skall utvärderas och när detta skall ske. De viktigaste resultaten av utvärderingarna skall offentliggöras på det sätt som den direktion som avses i 31 § bestämmer.

29 §

Deltagande i utvärderingar och inspektioner

Skolan skall delta i de externa utvärderingar och inspektioner som undervisningsministeriet bestämmer.

10 kap.

Skolans förvaltning

30 §

Interna förvaltningsorgan

Skolans interna förvaltning sköts av skolans rektor och av skolans direktion enligt vad som föreskrivs i den instruktion som avses i 36 §.

31 §

Skolans direktion

Skolans direktion tillsätts av utbildningsstyrelsen för högst fyra år åt gången. Direktionen skall ha en ordförande, en vice ordförande och högst åtta andra ledamöter. De skall alla ha en personlig ersättare.

Åtminstone eleverna, lärarna och den övriga personalen, elevernas vårdnadshavare, statsförvaltningen och Europaskolornas nationella inspektörer skall vara representerade i direktionen. Elevledamoten skall vara minst 15 år gammal och hans eller hennes mandatid kan vara en annan än de övriga ledamöternas.

Närmare bestämmelser om direktionens sammansättning och tillsättning samt om behandlingen av ärenden i direktionen utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Direktionens uppgifter

Direktionen svarar förutom för sina övriga uppgifter enligt denna lag dessutom för ordnande och utveckling av undervisningen. Närmare föreskrifter om direktionens uppgifter finns i den instruktion som avses i 36 §.

33 §

Rektor

Skolan skall ha en rektor utnämnd av utbildningsstyrelsen. Bestämmelser om rek-

torns behörighetsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Rektorns uppgifter

Rektorn leder skolans verksamhet samt ansvarar för att skolans uppgifter fullgörs effektivt och så att de håller hög klass samt sköter sina övriga uppgifter enligt denna lag. Närmare föreskrifter om rektorns uppgifter finns i den instruktion som avses i 36 §.

35 §

Elevkår

Skolan skall ha en elevkår som består av skolans elever. Elevkåren skall främja samarbetet mellan eleverna samt skolarbetet.

36 §

Skolans instruktion

Skolans instruktion innehåller närmare föreskrifter om de allmänna grunderna för ordnande av undervisningen, om förvaltningen, om de olika organens uppgifter och befogenheter, om elevkårens verksamhet och om andra frågor som behöver regleras. Instruktionen skall godkännas av utbildningsstyrelsen.

11 kap.

Skolans personal

37 §

De anställda

Skolan skall ha lärare och andra anställda som behövs för skolans verksamhet. De anställda står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten.

Rektorn utnämner eller anställer lärarna och den övriga personalen. Lärare som utnämns tills vidare eller för minst ett år utnämns dock av direktionen.

38 §

Behörighetsvillkor för undervisningspersonalen

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för undervisningspersonalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 kap.

Särskilda bestämmelser

39 §

Fullgörande av läroplikten

Barn som är läropliktiga i Finland anses fullgöra sin läroplikt om de studerar i den skola som avses i denna lag. Läroplikten anses vara fullgjord när eleven har fått betyg efter sekundärnivåns fjärde årskurs.

Om skolan antar någon som är läropliktig i Finland skall skolans rektor meddela detta till den kommun där den läropliktige är bosatt.

40 §

Understöd och donationer

Skolan får ta emot understöd och donationer för sin verksamhet.

41 §

Tystnadsplikt

Ledamöterna i de organ som svarar för anordnandet av utbildning, rektorn, skolans lärare och övriga anställda och personer som deltar i undervisningspraktik får inte olovligt för utomstående röja vad de vid skötseln av uppgifter som gäller utbildningen har fått veta om elevernas, den i denna lag avsedda personalens eller familjemedlemmars personliga förhållanden och ekonomiska ställning.

Utan hinder av 1 mom. eller vad som särskilt bestäms om tystnadsplikt får de personer som avses i 1 mom. samt de personer som svarar för elevvården ge varandra och de myndigheter som svarar för utbildningen de uppgifter som är nödvändiga för att utbild-

ningen skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

13 kap.

Ändringssökande

42 §

Rättelseyrkande

Beslut enligt denna lag som gäller elever får inte överklagas genom besvär. Den som är missnöjd med ett beslut kan yrka rättelse hos direktionen.

Rättelseyrkandet skall göras skriftligen inom fjorton dagar från delfåendet av beslutet. I fråga om behandlingen av yrkandet gäller förvaltningslagen (434/2003).

43 §

Besvär

Den som är missnöjd med ett beslut som direktionen gett med anledning av ett rättelseyrkande eller av någon annan orsak får

överklaga beslutet genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enighet med förvaltningsprocesslagen.

14 kap.

Ikraftträdandebestämmelser

44 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Undervisningsministeriet tillsätter direktionen och utnämner rektorn när detta sker första gången.

45 §

Övergångsbestämmelse

Elever i kategori 2 kan antas till skolan tidigast från början av det läsår som inleds 2010.

Helsingfors den 13 september 2007

Republikens President

TARJA HALONEN

Undervisningsminister *Sari Sarkomaa*